

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

4:de årg.

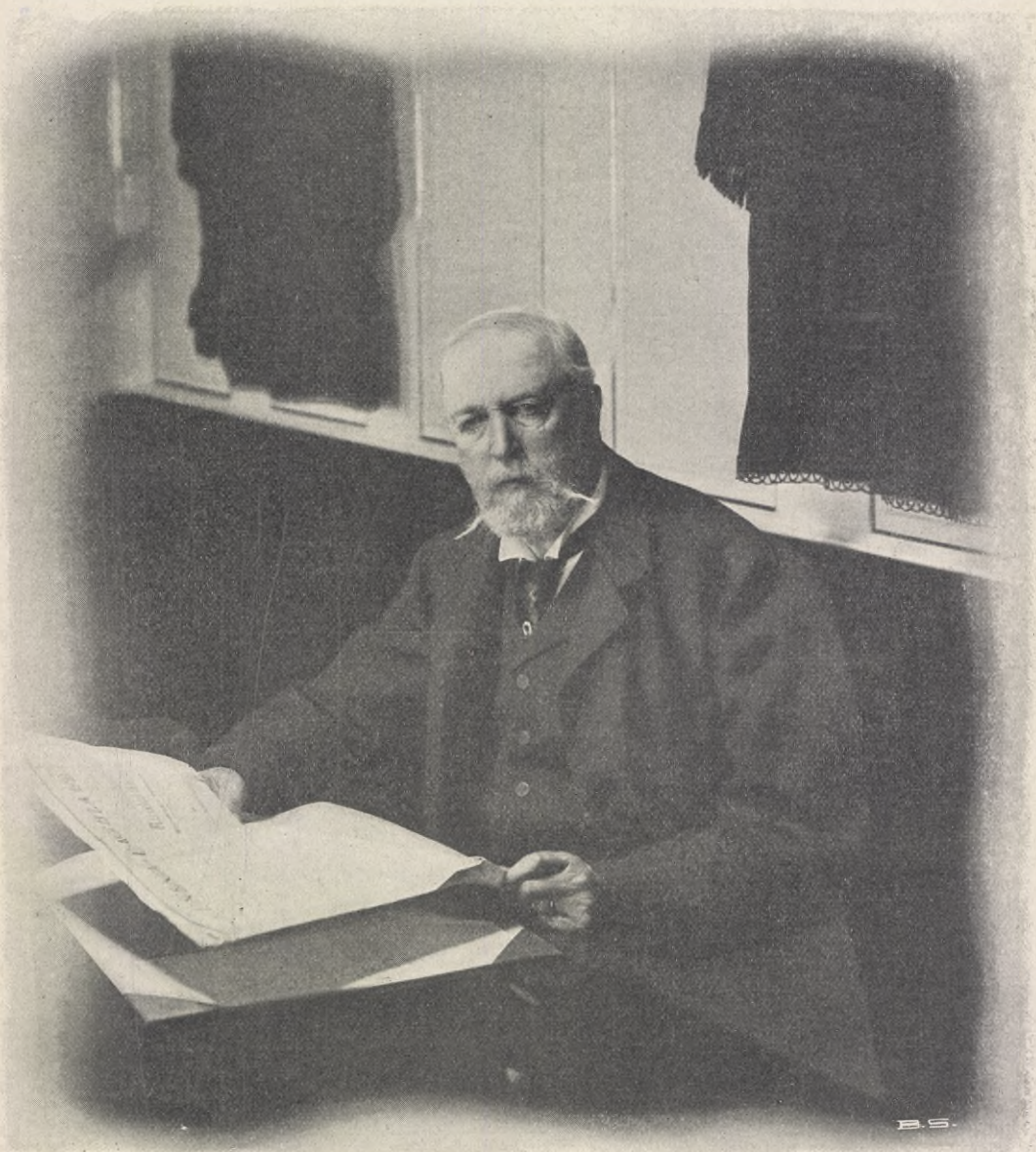
Den 5 Oktober 1902.

N:o 1

Återgiftande af text eller illustrationer ur HVAR 8 DAG utan särskild öfverenskommelse förbjudes.

INNEHÅLL: *Konung Oscar II*, det senaste porträttet. *Antikviteter* (med 7 illustrationer). *Trädgård-utställningen i Stockholm* (med 2 illustrationer). *Intryck från fältmanövern* (med 2 illustr.). *Nyvalda ledamöter af riksdagens 1:sta och 2:dra kammare. III* (med 16 portr.). *En bestigning af Folgefonden* (med 6 illustrationer). *Arvo. Original-rättelse för HVAR 8 DAG af F. Bojan.* *Johannes Elmblad* (med 1 porträtt). *Prins Gustaf* (med 1 porträtt). *Från kapplöpningarne å Lindarängen* (med 7 illustrationer). *Veckans porträttgalleri* (med 16 porträtt). HVAR 8 DAGS Novellblad XXVI: *Öfverlistad*. Öfvers. för HVAR 8 DAG.

BONNIERS TRYCKERI AKTIEBOLAG. GÖTEBORG. 1902.

KONUNG OSCAR II

Det senaste porträttet, taget af hoffotografen Aron Jonason och icke förut reproduceradt.
ÅTERGIFVES MED NÄDIGT TILLSTÅND FÖR HVAR 8 DAG.

ANTIKVITETER.

INTERIÖRER FRÅN BUKOWSKIS KONSTHANDEL I STOCKHOLM.

Foto. Linderström & Olsson, Sthlm.

Kliché: Kom. A.-B. Renof. Silfverparre, Sthlm.—Oby.

INTERIÖR FRÅN BUKOWSKIS KONST- OCH ANTIKVITETSHANDEL I STOCKHOLM: Ur Scharpska m. fl. samlingar.

Vår tid kan ha många fel, men den tyckes dock så pass klarsynt, att den icke sällan inser dessa fel, i det att den anställer jämförelser med redan gångna tider. Vår tid är ironisk och skeptisk och tror icke riktigt på sig själf. Det är sålunda icke underligt, att den, i en viss känsla af sin egen vanmakt, gärna går tillbaka och hämtar njutning i hvad forna tider förmått åstadkomma.

Detta är t. ex. fallet beträffande konst och konstslöjd. Aldrig förut ha taflor af gamla mästare och antikviteter i allmänhet varit så högt skattade och eftersökta som nu. Det är ett mod kan man säga. Men det är nog något mera. Just den osäkerhet, det sökande, som vidlåter så mycket i vår tid, gör, att man med desto större trygghet återvänder till den gamla goda tiden och med kärlek omfattar alstren härifrån, dessa alster som kunna vara präglade af så mycken smak och så stor konstskicklighet samt ofta äro utförda på ett så ärligt och samvetsgrannt sätt — till åtskillnad från många af vår tids arbeten, hvilka bära spåren af hastverk.

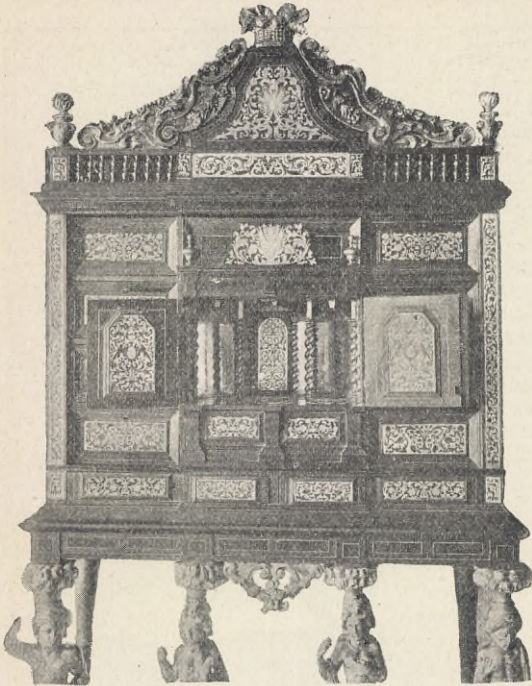
Denna kärlek till antikviteter, som ibland utmynnar i en vild jakt efter gamla saker, de må se ut huru som helst, i en samlaremani, finnes för närvarande i de flesta kultiverade länder. Samvetslösa personer ha äfven begagnat sig häraf och fabricera »gamla saker», som de sedan på många olika sätt föra marknaden. Med afseende på s. k. antikt porcelain existera i Frankrike och Italien riktiga

Foto. Linderström & Olsson, Sthlm.

Kliché: Renof. Silfverparre.

INTERIÖR FRÅN BUKOWSKIS KONST- OCH ANTIKVITETSHANDEL I STOCKHOLM.

Kilchö: Bengt Silfverparre.

PRAKTPJES FRÅN 1600-TALET MIDT: Kabinettskåp med inläggningar i tenn.

fabriker för dylik porslinstillverkning, hvilken är uppdrifven till en så hög grad af konstskicklighet, att det ofta fordras ett särdeles skarpt öga för att kunna urskilja, att det är nygjordt och icke antikt porslin. De gamla märkena sättas ogeneradt på, så att det är fråga om fullkomliga förfalskningar. Och icke endast privatpersoner, utan äfven museer ha många gånger blifvit förda bakom ljuset. Nyligen inköptes sålunda en, som man trodde, antik, praktig möbel till ett museum i Berlin för en summa af ett par hundra tusen mark. Det har sedermera upptäckts, att åtminstone delar af denna pjes äro nygjorda!

Här i Sverige tyckes kärleken till antikviteter ökas år efter år, hvarigenom en naturlig följd blifvit, att prisen på dessa gått upp i betydlig grad. Frågas det, hvilka slag af antikviteter som helst samlas och hvilka stilar som föredragas, kan man nog svara, att det i Sverige knappast finnes samlare, hvilka slagit sig på en viss specialitet — det skulle i så fall vara tafvel- och gravyr-samlare — utan att antikvitets-samlarne hos oss gärna ha litet af hvarje i sina kollektioner. Med afseende å stilarna torde det håller icke vara så kinkigt. Den ena samlaren föredrager kanske den i svängda former hållna rococostilen och dess utsirningar, style Louis XV, under det att den andra föredrager Louis XVI med dess antika motiv och rätta linier. Den ene vill gärna i sin våning vara »gustavian», den andre håller på Napoleon och Carl Johan — men det hindrar icke att våra samlare, utan att göra sig några samvetsqual, tvärt om med nöje, icke sällan i sina hem låta de olika tidehvarfven komma i intim beröring med hvarandra.

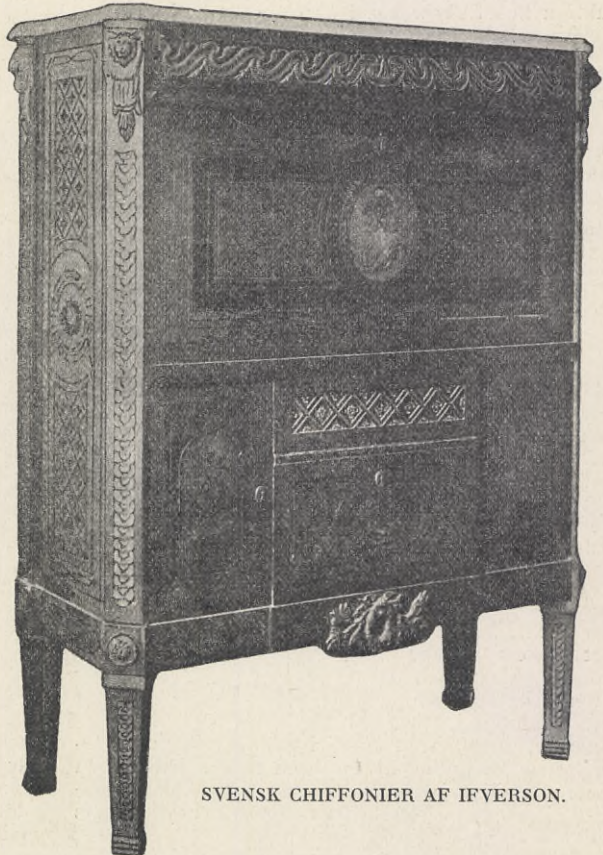
De stora städerna på kontinenten, t. ex. Hamburg, Köln och Paris, ha, som bekant, sina

antikvitetsaffärer, som en konstintresserad turist aldrig underlåter att besöka. I en stor konst- och antikvitetsaffär har man ju också tillfälle att beskåda de mest olika föremål, hvilka växla månad efter månad, allt efter som varorna afsättas. Och så kommer, också det till skillnad från ett museum, den oerhörda lockelsen att man, ifall man har medlen härtill, är i stånd att i en konst- och antikvitetshandel köpa hvad man önskar.

Äfven Sverige äger en dylik stor konst- och antikvitetshandel med allt som oftast förstklassiga saker, hvilka säljas under hand eller gå under klubbän vid under loppet af säsongen hållna auktioner. Det är Bukowskis konst- och antikvitetshandel, belägen n:o 2 D Arsenalsgatan i Stockholm, den allbekante affären, som 1867 grundades af den polske patriot och flyktingen Henrik Bukowski, den man, som, kan man väl säga, införde ordning i den svenska konsthandeln. Affären öfvertogs efter Bukowskis död, den 11 mars 1900, af amanuensen vid Nordiska museet, hr C. Palm.

Låt oss kasta en blick på några af de dyrbarheter, som för närvarande finnas eller som funnits hos Bukowskis, och på detta sätt erhålla en smula insikt om hvad de svenska samlarne äga eller ägt! Ty åtskilligt af hvad som säljes å auktionerna går ju utrikes, något som är omöjligt att hindra.

Gamla svenska möbler måste naturligtvis i hög grad intressera svenska samlare. Vi se här en afbildning af en gustaviansk byrå, en praktpjes af den berömda möbelsnickaren Haupt, signerad med hans namn och årtalet 1780. Denna byrå, hvar till

SVENSK CHIFFONIER AF IFVERSON.

Kliché: Benot Silfverparre.

PORTRÄTT AF BREDA: Öfverhofmästarinnan grefvinnan H. E. De la Gardie.

man påträffar maken endast i stora museer, inköptes i fjol på julauktionen hos Bukowskis för en summa af öfver 10,000 kr. af en »collectionneuse» i Stockholm. Denna gång fick utlandet stryka på foten, ehuru anbud icke saknades därifrån. En chifonier, signerad Gottlieb Ifverson, schatullmakare och snickare i Stockholm, 1781, är icke heller att förakta. Den är, äfven den, ett utmärkt prof på gammalt svenskt arbete, om också Ifverson icke har den Hauptska glorian kring sitt hufvud.

En stor samlare i Stockholm var den kände grosshandlaren Carl A. Scharp, hvilken på 1830-40-talen hopbringade en storartad kollektion, som sedan delvis såldes 1876. Sonen, hr Janne Scharp, inköpte då efter sin fader en del taflor och andra konstverk, och dessa skola nu åter försäljas på en auktion hos Bukowskis, i oktober månad.

Vi se på våra fotografier, framställande ett par af rummen i den stora stockholmska konsthandeln, åtskilliga af numren, tillhörande Scharpska samlingen, möbler, bronser och silver, de mest för-tjusande gustavianska silfverpjeser, hvaraf många förskrifva sig från den på sin tid så kände guldsmeden Zethelius. Bland möblerna uppmärksamma vi ett charmant skuret skåp och en empirechifonier.

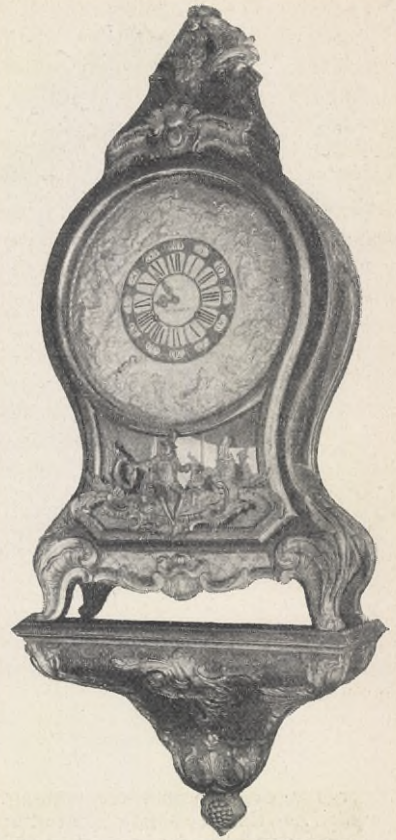
Skåp, ja! Vill ni se på en praktpjes från 1600-talet, ett kabinettskåp i sköldpadd med rika inläggningar i graveradt tenn — vill ni se, huru ett gammelt skåp kan vara beskaffadt, så betrakta vår afbildning! Den vackra antikviteten gick för två år sedan under klubbans och hamnade i Norrland. Ett af de bästa gamla svenska ur, som finnes hos någon samlare, äro vi äfven i tillfälle att afbilda. Det är ett väggur med konsol, fodret och konsolen grönlackerade med rikt skulpterad, förgylld ornering, urtaflan af emalj i pannåer inom bronsinfattning, omgifna af en bred ring i drifvet och ciseleradt silver med Olympens gudar. Den ovanliga pjesen, som förskrifver sig från 1700-talets midt, är signerad Ernst, Stockholm.

Vi visa äfven några gamla taflor, så att man skall få en uppfattning af, huru präktiga sådana kunna påträffas. Förträffligt är porträttet, fram-

ställande öfverhofmästarinnan Hedvig Eva De la Gardie och måladt af ingen mindre än den store von Breda, år 1798. Den andra taflan torde vara af engelsk mästare och afbildar en sångerska.

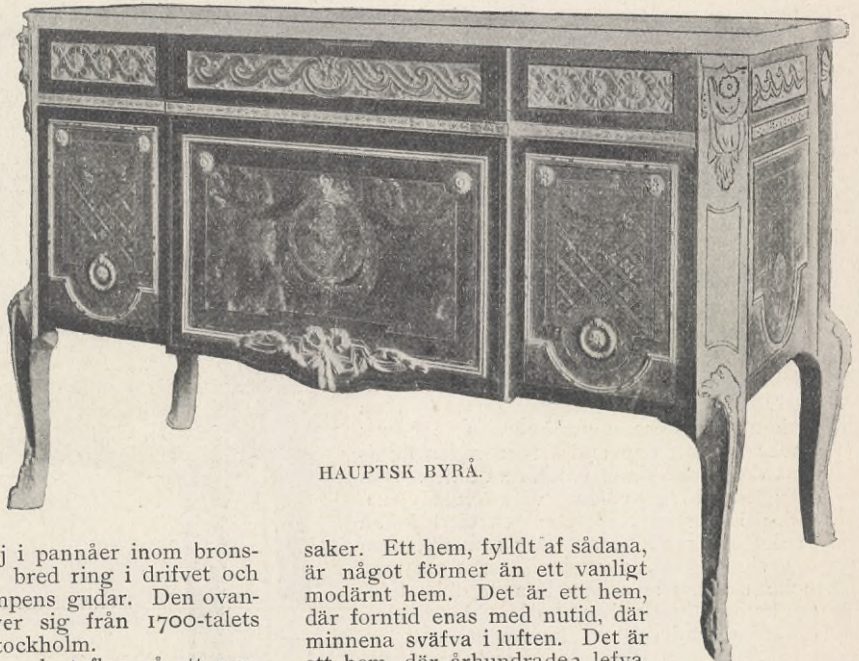
Man torde af dessa illustrationer kunna erhålla en uppfattning af hvad som finnes i de svenska privatsamlingarne. Men något, som icke våra fotografier — och inga fotografier i världen — kunna lämna, det är stämningen, den märkvärdiga, tju-sande, halft

mystiska stämning, som liksom utstrålar från vackra antika

Kliché: Benot Silfverparre.

UR FRÅN 1700-TALET'S MIDT: Taflan af drifvet silver.

HAUPTSK BYRÅ.

saker. Ett hem, fylldt af sådana, är något förmer än ett vanligt modärnt hem. Det är ett hem, där forntid enas med nutid, där minnena sväfva i luften. Det är ett hem, där århundrade i lefva, ett hem, där det finnes något af evigheten!

TRÄDGÅRDSUTSTÄLLNINGEN I STOCKHOLM.

Svenska Trädgårdsföreningen anordnade för några dagar sedan en utställning å Hasselbacken på Djurgården. Mellan 60 å 70 deltagare funnos, och oaktadt det för trädgårdsodling så ogynnsamma vädret, hade expositionen en hel del förträffliga saker att bjuda på, såväl med afseende å köksväxter, trädfrukter och bär från kalljord som frukter, odlade under glas, konserverade trädgårdsalster samt prydnadsväxter, odlade i växthus och drifbänk, krukväxter, odlade i boningsrum, buketter, kransar m. m., frukträd m. m. Äfven utställdes trädgårdsredskap och möbler. — Man kunde af utställningen tillfyllest se, att Flora och Pomona äga många hängifna dyrkare i Sverige och att trädgårdsodlarkonsten och hvad därmed står i samband går hos oss oafbrutet framåt.

Vi ha tyvärr väl litet utrymme till disposition för denna vackra och intressanta utställning, men vår interiör lämnar dock en ganska god idé om den vackra blomsterutställningen. Porträttet af den framstående hortikultören, direktör Pihl å Rosendal, torde intressera Sveriges trädgårdsvänner.

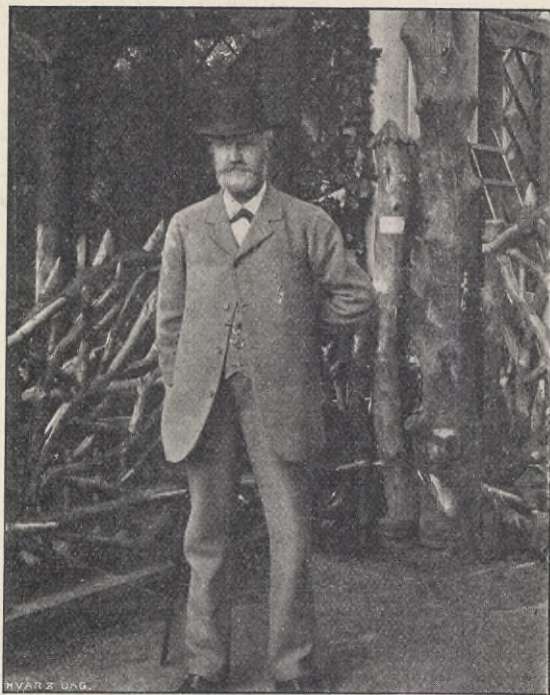

Foto. L. Philipson, Stockholm.

Kliché: Bengt Sjöforsparre.

DIREKTÖR AXEL PIHL, direktör för Svenska Trädgårdsföreningen, anordnare af utställningen.

Foto. Lindahls fot.-aff., Sthlm.

Kliché: Bengt Sjöforsparre.

INTERIÖR FRÅN TRÄDGÅRDSUTSTÄLLNINGEN.

INTRYCK FRÅN FÄLTMANÖVERN.

Efter fotografier för HVAR 8 DAG af C. K. Thorncliff, Stockholm.

I närmast föregående häfte, III årg:s sista n:r, återgaf HVAR 8 DAG en del ögonblicksfotografier från fältjänstövningarna.

Den nyss avslutade fältmanövern i Nerike och Södermanland har från många synpunkter varit ovanligt lärorik och intressant. Vi återgifva här några intryck och iakttagelser, som en deltagare i fältjänstövningarna meddelat »HVAR 8 DAGS» redaktion.

INFANTERIET.

Hvad som till en början väckte en iakttagares uppmärksamhet, då ett infanteriregemente marscherade förbi, var den iögonfallande föryngning, som de indelta regementena undergått. De gamla knektarne hade till förvånande stor grad försvunnit, och den forna tydliga skillnaden i utseende mellan stam och beväring var helt och hållet försvunnen. Truppen gjorde nu intryck af homogenitet och god sam-

droner i ögonenfallande små, men de båda regementena leddes af sina respektive officerskårer synnerligen väl. Särskildt utmärkte sig officerspatrullerna för uthållighet och djärfhets i fråga om ridterna, vakenhet och påpasslighet i fråga om kuskapandet. Hästgardets patruller voro dock måhända något mera närgångna än hvad i verkligheten, då gevärselden är farligare än under fältjänstövningar, skulle vara tänkbart. Berömvärdt är ju emellertid, att hos kavalleriet inplanta denna anda af företagsamhet, utan hvilket det intet kan uträtta under den så viktiga spaningstjänsten. Kavalleriet stred ofta nog till fots och lyckades därigenom hastigt ingripa vid flere betydelsefulla tillfällen. Några större kavalleriattacker på slagfältet förekommo, i full öfverensstämmelse med den nutida taktiken, icke.

Kikare i Kem. A.-B. Brevet Sjöföresparre Sköna—Öbg.

FRÅN FÄLTMANÖVERN: Den klädsamma och populär vordna nya uniformen. Officeren bär sabel, revolver och kikare.

manhållning. Det visade sig också under manövern, att beväringen synnerligen väl uthärdade de icke obetydliga strapatserna, i form af nattbevakning, långa marscher, framryckning i terräng och förläggning i bivack under bar himmel. Infanteriets formering var måhända tätare än hvad erfarenheterna från Sydafrika visat vara lämpligt, men man öfvergår ju icke så lätt till en ny taktik. Den stora betydelsen af öfningar i skogsstrid framträdde vid flere tillfällen.

Såsom ett totalomdöme om vårt hufvudvapenslag torde man kunna våga påstå, att det svenska infanteriet, då det erhåller den utsträckta öfnings-tid, som vår nya härordning, då den blir fullt genomförd, kommer att gifva, skall, om tidsenliga taktiska former komma att tillämpas, blifva en verkligt stridsduglig trupp, som ej kommer att ge äfven mer öfvadt, utländskt infanteri synnerligen mycket efter.

KAVALLERIET.

Visserligen voro såväl Lifgardets till häst som Lifregementets husarers skva-

ARTILLERIET.

Såväl IV. arméfördelningens artilleri: Första Svea Art.-reg:te som III. arméfördelningens: Första Göta Art.-reg:te utmärkte sig för ett fördelaktigt val af eldställning samt en dold inryckning. Vid flere tillfällen såg man af motståndarens artilleri endast blixterne af hans kanoner. Den förmåga, som särskildt III. arméfördelningens artilleri utvecklade i fråga om framkomlighet i terräng, väckte stor uppmärksamhet. Detta gäller i synnerhet om en framryckning genom en sumpig småskog under första manöverdagens strid.

DET HÖGRE BEFÅLET,

särskildt brigadcheferna, gäfvos vid flere tillfällen bevis på stor beslutsamhet och förmåga att fatta initiativ. Vid fältjänstövningarna, ännu för ett årtionde sedan, var det ofta nog vanligt, att en befälhafvare nöjde sig med att till punkt och pricka uppfylla en gifven order, men sedan förblef överksam. Då i fält de högre befälhafvarne ju icke kunna förutse

alla de oväntade händelser, som kunna inträffa, eller alltid hafva tillfälle att öfversända sina nya order, måste hvarje befälhafvare, inom ramen af den förelagda stridsuppgiften, utveckla en tillräcklig grad af själfverksamhet. Också säger det nya fälttjänstreglementet: »obeslutsamhet och uraktlåtenhet att handla ligger en befälhafvare mera till last än misstag i fråga om val af medel». Flere befälhafvare visade sig nu vara i hög grad i besittning af denna berömvärda egenskap att, äfven utan order, handla beslutsamt, raskt och klokt. Att äfven i detta afseende vår armé gått mycket framåt på senare år framgick otvetydigt af dessa fälttjänstöfningar.

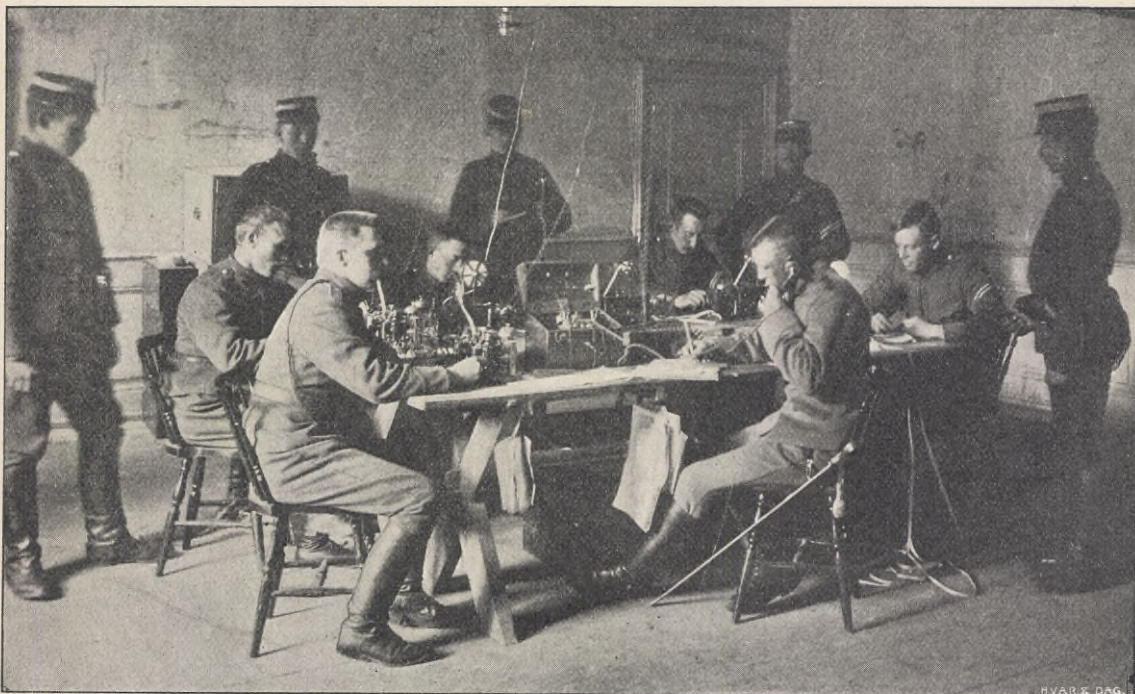
FÖRLÄGGNINGEN.

För första gången i Sverige tillämpades i år kvarterförläggning i större skala. De flesta nätter torde större delen såväl af manskapet som hästarne hafva kommit under tak, hvilket var välbehöfligt

Sirelius, underhålla sig med representanten för Englands nu så krigserfarna armé, en ståtlig kavalleriofficer med en oerhördt lång huggvärja. Motsatsen i beväpning bars af den lille nästan i fransk uniform klädde, japanske militärattachén, hvars sabel snarast såg ut som ett leksaksvapen. Representanten för den nya militärstaten i den fjärran östern, »Sveriges naturlige bundsförvand», följde med stor uppmärksamhet allt som passerade och studerade särskildt med intresse alla militärtekniska saker. Den högsta rangen torde den danske inspektören för fältartilleriet, general Wagner, hafva innehaft. Som naturligt var ägnade han sin förnämsta uppmärksamhet åt vårt artilleri.

FÄLTDRÄKTEN.

Då officerare af alla vapen samlades vid kritiken i närheten af Askers kyrka, såg man bland våra nuvarande uniformer, med franska och tyska

Kliché: Kem. A.-B. *Reingt Sjöförsvarse Skåm—Gjg.*

FRÅN FÄLTMANÖVERN: Fälttelegraf.

nog, då kylan stundom uppgick ända till —8 grader. De stora logarne lämpade sig mycket väl för att inredas till stall, och truppen fann i regel på höskullarne utmärkta sofplatser. Sträng ordning, beträffande handterandet af ljus och tändandet af eld, iaktogs. Befolkningen ställde städs beredvilligt sina rum och byggnader till truppersnas förfogande.

DE UTLÄNDSKA OFFICERARNE

väckte i sina färgrika uniformer stor uppmärksamhet. Man såg Tysklands representant v. Arnim, en lång, magerlagd man med rödblondt helskägg, bärande preussiska generalstabens uniform med hjälm och järnkorset i knapphålet, samtala med franska militärattachén, vicomte de la Panouse, en yngre, elegant och sydländskt liflig husarofficer, i ljusblå dolma och röda benkläder. Man såg ryska militärattachén i Stockholm och Köpenhamn, generalmajor

förebilder, en ung officer i den nya fältdräkten. Den föreföll praktisk och ändamålsenlig och hade dessutom, tack vare filthatten af Karl XII:s-form, en nationell karaktär. Den gråa färgen var heller icke ful, lika litet som snittet på rocken. Då försöken allestädes synas hafva utfallit till belåtenhet, torde väl den nya fältdräkten snart komma att antagas. Denna väg för utvecklingen torde äfven på andra områden vara den rätta: tidsenligt, ändamålsenligt, men dock nationellt!

DET ALLMÄNNA TOTALOMDÖMET

beträffande manövern torde kunna sammanfattas däri, att den var mera lärorik än någon tidigare, och att den ådagalade att vår armé, trots dess ännu kännbara brister, befinner sig i hastig utveckling i rätt riktning.

NYVALDA LEDAMÖTER AF RIKSDAGENS 1:STA OCH 2:DRA KAMMARE. III.

De 7 första porträtten tillhöra 1:sta kammaren, de öfriga den 2:dra kammaren.

Byråchefen
ALEXIS HAMMARSTRÖM.
Göteborgs & Bohus län.

Professor
PONTUS FAHLBECK.
Göteborgs & Bohus län.

Bruksägare
E. MONTGOMERY.
Värmlands län.

Fabrikör
G. OLSÉN.
Värmlands län.

Grefve
F. von ROSEN.
Södermanlands län.

Universitetskanslern
G. F. GILLJAM.
Uppsala län.

Rådman
A. PETRI.
Jönköpings län.

Agronom
G. B. HELLMAN.
Konservativ.
Faurås och Årstads domsaga

Landtbrukare
PER NILSSON.
Moderat.
Norra Åsbo domsaga.

Bärgsmannen
B. P. ERSSON.
Frisinnad.
Hedemora domsaga.

Bärgsmannen
I. G. FORSBERG.
Frisinnad.
Nora domsaga.

Hemmansägare
OL. OLSSON
Frisinnad.
Gästriklands västra tingslag.

Borgmästare
K. H. BERGENDAHL.
Frisinnad
Vexjö.

Läroverksadjunkten
A. STERNER.
Frisinnad
Linköping.

Professor
H. G. HJÄRNE.
Frisinnad
Uppsala.

Kapten
S. NATT och DAG.
Frisinnad
Stockholm.

EN BESTIGNING AF FOLGEFONDEN.

Skildring och fotografier för HVAR 8 DAG af *Annie Wall*.

I strålende solsken badade Sörfjorden sitt underbara, grönskimerende vatten, de majestätiske fjællen befriade sig från sine hvite molnhætter og himlen spændte en azurblå pæll öfver vatten og land. Jag befann mig i det sköne Odde i Hardanger, og det var en sådan där härlig sommardag i augusti, som man riktigt tycker sig ha fått till skänks af vår Herre. Just en passende dag för en bergsbestigning. Redan kvällen förut hade jag å hotellet, det ovanligt präktige Hotell Hardanger, beställt förare og häst, ty jag ämnade att rida upp för de första tretusen foten. Allt som allt skulle jag »stiga» 6,500 fot. Man har nämligen i år genom Bergens turistförenings omsorg fått en liten väg eller stig i ordning från Odde till Folgefonden, d. v. s. till det ställe, hvarest snön begynner. Det är ett storartadt arbete. Man kan nu, om man vill, vandra från Odde öfver Folgefonden till Sundal i Hardanger. Och vice versa. Men från Sundal är det betydligt lättare att bestiga Folgefonden, og då man från den platsen nått »bræen», kan man med häst og slæde (en liten lätt trækælke) traversera den väldige snöplatan, hvarifrån flera glacièrer utmynda nedåt dalarna. Tänk, hvilken charme för en turist! Han förflyttas plötsligt från leende sommar till frostigt vinter med slædfart! Hvilket land har väl något dylikt att bjuda på. Jag tror mig tryggt kunna säga, att det saknar motstycke.

Alltså — gångaren rød stod sadlad, jag satte mig upp, eskorterad af Halvor, mannen, som rådde om hästen og som skulle föra den tillbaka igen, samt min förare, Ola Aga. Ola tillhör den gamla Agaslækten i Hardanger, hvilken skall i rätt nedstigande led härstamma från ingen mindre än Harald Hårfager. »Du är en kungaättling, du Ola?» öppnade

jag mitt samtal med honom. »Ja, det är väl så, du», svarade han lugnt. Föröfrigt är det verkligen interessant att konversera med de opplyste Hardangerbønderne. De ha reda på sig og læsa mycket. Hvad såges t. ex. om, att bønderne i Hardanger med förkærlig læsa Zolas arbeten, i öfversättning naturligtvis. Flera af hans romaner finnas i Oddes sockenbibliotek og utlånas flitigt till allmogen. Jag talade en dag med en skjutskarl, hvilken bevarade som ett kärt minne en tvåkrona, som han erhållit af Emile Zola, då denne för några år sedan besøgte Odde. Det var något rörande i detta; mannen var fattig, men han offrade sannerligen icke sin minnespænding, tvåkronan.

Ungefär vid Tokheim, en liten gård, som är vida berømt för sin utmærkte frukt, börjede stigningen. Fjorden, glittrande i guldgult solsken sjønk djupare og djupare, till sist kunde jag icke øgna mer än en liten smal strimma, så høgt voro vi. Den lille röda hästen klättrade uppåt i raskt tempo, emellanåt stannade han helt tvært og tog sig en mun full af friskt, kraftigt fjællgræs, i næste øgonblik fortsatte han igen, placerande sine små føtter sækert og försigtigt.

Det var också af nöden, ty vägen slingrar sig zig-zag uppåt förbi farlige branter og tværa djup som næstan kunde komme en att hisna då man från hästryggen skådade ned i dem. Excelsior! Excelsior! Hvad här är skønt. Jag kände, hur mitt bröst vidgades af førtjusning og med begærlighet insöp jag den stærkende, härlige fjælluften. Åh, vi voro nu så høgt ofvan den »låge jorden», att jag næstan kunde skaka hand med de väldige bergjættarna rundt omkring mig.

En skummande, brusande fors størtede sig i

Kjøbe i hem A. H. 10 af Sjøfærre Skolen—Gbg.

VY ÖFVER SÖRFJORDEN VID HARDANGER.

kaskader utefter fjällbranten, jag lyssnade en stund till dess mäktiga språk och försökte sedan med mina jublande, glada rop, öfverrösta »fosseduren» och väcka det sofvande ekot. Förgäfves! Snön låg för tung häruppe, det kväfde ekot. Gifves det väl något skönare och mera uppfriskande för både kropp och själ än att komma upp en strålande sommardag på ett högt berg? Man blir både jublande glad och högtidsstämd. Man känner sig befriad från småaktigheterna därnere, häruppe ser man allt i större drag, de goda tankarne födas här lättare, ty »auf wolkigen Höh'n wohnen die Götter.»

Vi hade nått »skaret», där Halvor och hans häst skulle vända om, ty hädanefter kunde jag ej begagna annan häst än apostlarnes. Ja, Halvor, han var glad att få vända, han hade pustat och svettats alldeles oerhördt och stannat vid hvarje liten fjällbäck för att dricka. Jag varnade honom, det hjälpte icke. Hvilken kontrast till Ola Aga. Denne var högväxt och senig, med afvägda steg vandrade han framför mig, stödjande sig på sin höga bergstaf. Ett rep bar han öfver axeln och på ryggen en rensel, innehållande vår matsäck. Skaret var en kittelliknande inskärning mellan tvenne fjäll, kompakta snödrifvor skimrade hvarthän man blickade, här och där hade de begynt att smälta och bildade små vattendrag. I en klyfta grinade emot oss skelettet af en stackars häst, som en gång i tiden varit uppe här på fjällbete och störtat utför en brant och slagit ihjäl sig. Midt emot oss, tvärs öfver fjorden, men som man endast anade, lyste Hardangervidden. En man kom vandrande emot oss. Hvem kunde det vara? En turist, en belgier. Han hade följt en god vän och dennes förare ett stycke på väg och återvände nu till dalen. Således hade vi tvenne människor före oss på Folgefonden. Belgiern svängde sin mössa och ropade »Bon voyage!» Och kort därpå ljud verkliga ett ansträngande matt eko — »Bon voyage!»

Efter en stunds rast i skaret bjöd Halvor farväl och Ola och jag började klättringen. Den gick först

Klické: Bengt Sjöberg.

FÖRAREN OLA AGA OCH HALVOR (med hästen).

öfver en tjock snödrifva, som låg vräkt tvärs öfver den lilla smala stigen. Ola förklarade, att han bestigit Folgefonden väl 100 gånger, men aldrig sett så mycket snö som i år. Hvad var det som skyttade därborta bland stenarne? En räf! Ja, det var sannerligen en liten mickel, som »smatt» in mellan ett par stenar. »Aa Ræven laa bortved Birkerod etc.» För ett par år sedan hade Ola på ungefär samma ställe mött en räf med en hvit hare i

Klické: Bengt Sjöberg.

NORSK STORBONDE I HARDANGER.

Klické: Bengt Sjöberg.

ETT JÖKELVATTEN NÄRA FOLGEFONDEN.

munnen. — Luften var nu kyligare, ju närmare vi kommo Folgefonden, men solen brände och stigningen var så brant, att man blef både svettig och varm. Å ett jökeltvätt, som vi passerade, hade isen nyss brutit upp, gröna, snöiga isflak drefvo omkring. Plötsligt gjorde Ola halt och föreslog, att vi skulle äta nu, innan vi kommo upp på Folgefonden, ty där blefve det för kallt att slå sig till ro. Men jag protesterade, lät oss först nå bräen, vi kunna ju alltid på stående fot immundiga litet mat. »Låt gå», sade Ola. Och kort därpå befunno vi oss invid bräkanten, framför oss låg den eviga snön — hvit, jungfrulig, skimrande, tindrande och lockande. Nu drog Ola fram de blåa glasögonen, solskenet strålade så bländande öfver snöfälten, att brillorna måste användas. Jag satte på mig en varmare jacka, ty nu var det kallt och så började vi vandringen i snön. Upp och ned gick det, långsamt och försiktigt, ty i augusti månad bruka de djupa remnorna uppstå i bräen och nysnön ligger så djup, att man måste se sig för och hålla låget i beredskap. Ibland sjönko vi ned ända till knäna i snön och trots mina höga »lallparstövler», utmärkta bergskor för rästen, blef jag våt om fötterna af all den snö, som trängde in i skäften. Det var ganska tröttande, ty det är mycket tungt att klättra i snö. Vi följde något så när spåren efter belgierns vän och dennes förare. Ibland måste jag göra halt och hämta andan en stund. Ändtligen voro vi uppe. Framför oss — ändlösa snövidder, liksom kuperade, ty höga hvita kullar höjde sig öfver de flata ytorna. Bakom oss — fjällen och dalen, hvilka tedde sig som ett mörkt gapande svalg. Jag måste ett ögonblick lyfta på de blå glasögonen för att i ett enda drag liksom omfatta all denna öfvervåldigande skönhet. Hvitnande, mäktiga bergensamhet! Man kunde böja knä för denna naturens storhet! Det är som att tala i enrum med vår Herre. — Jag var så försjunken i betraktande, att jag ryckte till som vid ett slag, då min förare plötsligt tilltalade mig. »Taage! Taage!» sade han. Jag vände mig om och mycket riktigt — där hade vi bergsbestigarens värste fiende — dimman. Som en svart tjock molnvägg kom den helt oförmodadt och hastigt rullande emot oss. Från dalen, det mörka ginungagapet, uppstego hvita ångor, hvilka tätnade mer och mer och insvepte allt i ett hvitt töcken. Men från den svarta molnväggen hördes ett doft mullrande. »Tor talar», sade jag. — »Jag har aldrig förr hört honom så nära häruppe», svarade Ola Aga. En skarp skräll genljöd ännu en gång. »Tänk om du får se Tor draga fram här

Kliché: Benoit Sulfersparre.

FÖRAREN OLA AGA Å FOLGEFONDEN.

med sina bockar», yttrade min förare med ett hos honom sällsynt leende. »Det vore en vacker syn, Ola, men hvad säger du om vädret, skola vi vända om?» Aga förklarade att vi gjorde klokast däri. Man kunde ej veta, hur vädret skulle arta sig, och åska på 6,500 fots höjd, är icke att leka med. Därtill dimma. Således — helt om marsch! — men först måste vi äta en bit mat. Och trots ovädret, som bestod af piskande hagelbyar och hotande åskknallar, slogo vi oss ned i snön och åto våra medförda smörgåsar och drucko ett glas rödvin. Det var nu gjordt i en handvändning och under snöblandadt rägn, som blötte oss ganska grundligt, anträdde återfärden. I en stöl (fäbodvall) hvilade vi en liten stund, pratade och skämtade med de muntra säterjäntorna, åto ost och drucko mjölk. Ovädret hade redan upphört och utan äfventyr anlände vi just, då solen dalade och spred purpurglans öfver fjällen, till Odde och hotell Hardanger. Men denna fjälltur är i mitt minne inristad med oförgätliga runor.

Kliché: Kom. A.-B. Benoit Sulfersparre Stilm—Gbg.

NÄR DIMMAN SVEPER ÖFVER FOLGEFONDEN.

Fram på vårsidan, när det var sol och värme i luften, tyckte stadens herrskaper om att promenera i esplanaden både för- och eftermiddagar. Där var så bra tillfälle att granska sin nästas yttre människa och af en annan nästa få höra talas om den första nästans hela inre värld. De hade så väl reda på hvarandra i S— stad. Där fanns några tämligen vackra flickor, ett par utmärkt vackra unga fruar och några stycken äldre, helt vanliga sådana. Herrarne voro i allmänhet mera fåtaligt representerade, men nästan dagligen såg man bland de promenerade en äldre herre, med fordom svart, nu nästan grått, men rikt och lockigt hår, likadant skägg och ett par kolsvarta ögon under buskiga ögonbryn. Han gick något framåtlutad och stödde sig tungt mot en grof käpp. Han titulerades »sekte» och hette Arvo v. M. I sällskap hade han ständigt en liten hund, en liten grå, lurvig en, med ett omisskänligt tycke af sin herre och som såg lika åldrad och af tidens tand illa medfaren ut, som denne. »Pikku» hette han. Hela staden visste hvem »Pikku» var, likaväl som den hade reda på hans herre. I dagligt tal nämndes denne heller aldrig som sekte v. M., utan kallades rätt och slätt »Arvo». Och alla visste hvem »Arvo» var. Han var född där i staden och hade bott där i hela sitt lif. Han var femtionio år nu, men ville likväl gifva sig sken af att vara ung, trots hans yttre människa tydde på att ha lefvat i denna jämmerdalen minst ett tjug år mera än hvad kyrkböckerna och mantalsblanketterna utvisade. Han kallade »gamla apotekerskan», som var blott sex år äldre än han och en väl bibehållen och gladlynt dam, för »tant» och »unga apotekerskan», som var en af stadens vackra fruar, kysste han på hand och sade små artigheter. Han var ungarl och bodde tillsammans med sin tio år äldre syster. Henne höll han mycket utaf och när »Eufemia» någon gång var borta en tid för att besöka släktingar, då först var det riktigt i olag för Arvo, hade han då ej haft sin gamla grå Pikku och ännu en trogen vän för sitt gamla hjärta. Ty Arvo hade också haft sin kärlekshistoria. »Hade haft», var dock ej rätta ordet, ty den varade ännu och hade varat i jämt trettio år. Fröken Gully, apotekarns syster, som var hans stora favorit, fick honom att berätta sitt lufs kärlekshistoria en regnvädersdag, då vi i all hemtrefnad sutto församlade vid kaffebordet i apotekarns salong. Det var ingen indiskretion att fråga hur »Lotta» mätte, ty Lotta var hans gamla flamma sedan ungdomens dar, det talade han gärna om för alla. Och han berättade: Han hade aldrig varit frisk och stark som andra och den lefnadsbana han valt, måste han snart, till följd af sjukdom, lämna. Fadern, som varit adelsman och högre militär, hade dock ställt om att hvardera af barnen erhöil en pension af ett par tusen mark. Härvid var dock ett villkor fäst: ingen af dem fick gifva sig under sitt stånd, ty då bortföll pensionen. Hvar till denna obarmhärtiga ukas skulle tjäna, var ej godt att veta, men förutan den hade människorna ej haft mycket att säga om Arvo, och Lotta hade nog aldrig blifvit känd utom den lilla krets, hvari hon lefde. — Det var också då en vår och en vår med spirande gräs och svällande knoppar. Det var en söndag och Arvo hade just varit i kyrkan. Som han skulle gå ut därifrån blef han, till följd af trängsel, stående vid dörren. Som han nu stod där, fästes hans uppmärksamhet vid en flicka af arbetsklassen med ett ansikte så rent af ovanligt vackert: den friskaste skära hy, mörkblå strålande ögon och ett brunt, burrigt hår, som dock till största delen var doldt af schaletten hon hade på hufvudet. Arvo vardt betagen, som hade han sett ett konstverk, och utkommen ur kyrkan, kunde han

ej mera lämna henne ur sikte, utan följde henne på afstånd tills hon gick in i ett litet oansenligt hus i stadens utkant. Nu började en ny tid för Arvo. Om dagen tänkte han på sin vackra flicka och om natten drömde han om henne. Men utan form och gestalt voro ännu hans tankar och drömmar — han blott önskade att få se henne, se henne helst för beständigt. Och så en dag han var ute och dref så där alldeles på måfå, såg han henne igen. Det var utanför den stora fabriken. Arbetet var slut för dagen och arbetare och arbeterskor kommo just ut därifrån. Bland dessa var också Arvos beundrade flicka sedan söndagen. Lotta hette hon. Liksom förra gången följde han också nu efter henne på afstånd, och när hon gick in i en handelsbod för att göra några uppköp, väntade Arvo utanför. Han hade alls ingen tanke på att bli bekant med henne, det var bara så roligt att se henne, som han såg på allt vackert han fann i sin väg, och när Lotta kom ut igen, var det alldeles oafsiktligt, som han gick fram till henne och erbjöd sig hjälpa henne bära den tunga korgen. Lotta såg förlägen ut och invände, att hon nog orkade med den själf, men hur det var, fick Arvo ändå till sist hjälpa henne att bära. Arvo pratade om väder och vind och Lotta rodnade och log så de hvita tänderna lyste. Vid hennes port tog han afsked och gick hem. Nästa dag vid den tid arbetet på fabriken slutade, styrde Arvo åter sina steg åt det hållet — han skulle ju ändå ut och ha sin vanliga eftermiddagspromenad, ty någon bestämd afsikt att möta Lotta hade han ej — åtminstone hvad han själf trodde. Så gick dag efter dag, vecka efter vecka, och, i stället för vår hade det nu blifvit sommar. Familjen v. M. skulle på några veckor flytta ut till landet. När Arvo en eftermiddag som vanligt mötte Lotta, talade han om sin förestående resa, men ingen af dem nämnde med ett ord om någon saknad efter den andre. Lotta kanske endast blef en smula mera tyst och allvarsam. Den fulla högsommaren

(Forts. ä nästa sida.)

JOHANNES ELMBLAD.

Blické: Runt Silfversparre.

Hr Johannes Elmblad, kungl. teaterns i Stockholmintendent, har mottagit och antagit det smickrande tillbudet att på en tid af fem månader vara öfverregissör vid tyska afdelningen och sångare vid Grand Metropolitan opera Newyork och kommer sålunda att redan den 1 november lämna Stockholmsoperan, där han verkat sedan 1897. Hr E. är ju en i en mycket stor del af världen känd och skattad artist — han har förut i ett par säsonger haft anställning i Newyork — och särskildt framstående som Wagnersångare. Det är också nästan hela Bayreuth-ensemblen, som han nu kommer att föra i elden på Metropolitan, världens största opera, rymmande 4,700 personer.

var inne och Arvo låg på rygg i det saftiga, mjuka gräset och såg mellan löfhalvfen upp på de lätta, hvita skyar, som drogo fram öfver den blåaste himmel. Och den vida insjöns släta, blanka yta lyste Arvo i ögonen lika glittrande och blå som öfver honom himmelens fäste. Det var alltsammans så förunderligt blått och härligt. Arvo tillbad allt det sköna i naturen, men alltid när han kände sig helt omhvärd därpå, greps han af en intensiv och nästan kvalfylld längtan att bredvid sig ha ett lefvande väsen, som fullt delade med honom hvarje känsla och tanke. Och härvid kom han åter att tänka på Lotta. Att få ha denna oerfarna och okunniga, men dock med så rika anlag och möjligheter utrustade flicka jämte sig och få undervisa henne och bilda hennes själ efter sin egen, blef honom härvid som ett nödvändigt kraf. Och ju mera han tänkte härpå, desto outhärligare blef det honom att få det så. Men det var ju omöjligt, det kunde ej låta sig göra. För att ej blottställa en i alla afseenden hederlig flicka för elaka uttydningar af deras umgänge med hvarandra, måste det ju upphöra, det insåg han. Men han hade ej väl tänkt den tanken till slut, innan han också erfor hvilken saknad det skulle bli. Saknad? Åhnej, värre än så blef det. Smärta, häftig, brännande smärta och en vild längtan grep honom. Han höll ju henne kär, o, så kär! Det hade han ej tänkt på förut eller ansett möjligt, men nu förstod han att det dock var så! Det gick ej att resonnera bort. Och hvad kunde han dock göra därvid! Gifva sig med henne? Ja, nej — det gick rundt i Arvos upphettade hjärna. Han undrade just hur hon skulle ta sig ut bland hans högförnämna släkt. Och han själf, skulle han finna sig lycklig med en hustru, så olik honom i bildning, vanor och umgängessätt? Han öfvertänkte väl alla de svårigheter, som skulle uppresas sig, men när han hunnit så långt i sina tankars kretsgång, att han kommit åter till den punkt, som bjöd honom att afstå, då talade hjärtat åter tiggande och pockande. Det ville icke, förmäde icke mera lösslita sig från hvad det kände kunde bli dess djupaste fröjd. Hon skulle bli hans. Men hur det i verkligheten skulle låta realisera sig, var honom ännu en dunkel gåta. Där stod den fatala bestämmelsen, som, om han ingick ett giftermål under sitt stånd, beröfvade honom hans annars tillförsäkrade dagliga bröd, och för svag var han för att våga bygga en framtida existens genom eget arbete. Men han ville dock åtminstone försöka — — —

Försöket var gjrdt. Han hade varit ute ett år och försökt att själf skapa sig en framtid och förvärfva ett dagligt bröd, tillräckligt för två att lefva utaf, men kraften var bruten, hälsan förbi. Försöket misslyckades. Han var hemkommen nu. Sjukdomen hade hållit honom fjättrad länge — en tid, som syntes honom dubbelt lång, då den på en gång beröfvat honom åsynen af Guds fria natur, umgänget med Lotta och tron på förverkligandet af det han under sista året hoppats och tänkt. Med sin mor hade han nu talat om allt. Mest kanske om Lotta. Utan henne fanns för honom ingen glädje mera i lifvet. Denna enda glädje kunde han väl få ha. Om hon bara kunde få komma till dem ibland. Icke endast till honom, utan till dem alla som en vän till familjen, den de alla ville skydda och akta. Och så när han blef stark nog att han kunde, skulle han som förr gå ut och möta henne, för att sedan promenera tillsammans. Och så skulle hon ju få komma med hit upp och vara bland dem. Aldrig skulle de någonsin få någon skam eller behöfva blygas för dem, det lofvade han! Den gamla damen var lika fördomsfri som öm mot sin sjuke son, och han fick som han ville.

Denna afton hade han ett långt samtal med Lotta. Det var ute på kyrkogården, mellan gravvar

och kors. Där förut så många människohjärtats skatter lagts i jord, där jordade nu också Arvo det väsentligaste af sin ungdoms drömmar och åtrå. Arvo hade lärt att resignera — nu skulle det också bli Lottas tur. Det var ej mycket att bjuda, tyckte han. Om hon med honom ville dela en stackars husvill kärlek, som aldrig fick helt äga, blott försaka. Men Lotta var nöjd. Det var ändå för henne lycka, gränslös lycka att ändå få stå nära sin käraste och ej behöfva skiljas alldeles. Och en dag Arvo var klen och måste hålla sig inne, gick gamla fru v. M. själf och hämtade Lotta med sig hem. Från den dagen ansågs Lotta som en medlem af familjen. Om hvardagarne arbetade hon alltjämt på fabriken och hade sitt lilla hushåll för sig, men alla sina söndagar tillbringade hon hos Arvo. Och alla dagar, som Arvo orkat gå ute, har han mött Lotta, när hon slutat dagens arbete på fabriken. Och så ha nu jämt trettio år förlutit. Deras trogna kärlek har vunnit människornas aktning, och om de stundom talas om, är det dock ej med hån och förakt.

Arvos historia var slut. Och han reste sig och gick, följd af sin trogna Pikku, ut för att möta Lotta.

PRINS GUSTAF.

Efter litografi.

Kitché i Penet Silfverparre.

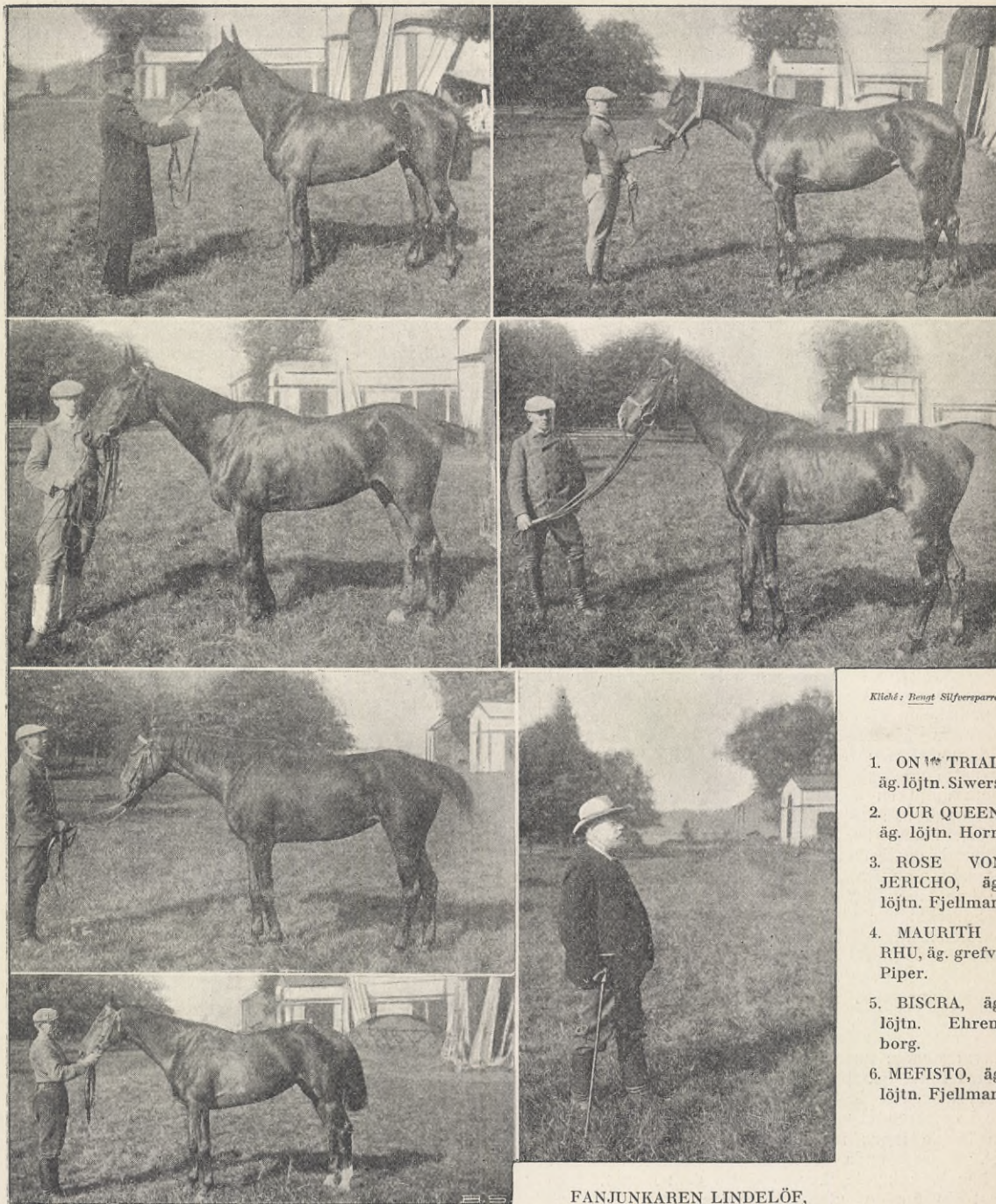
FRANS GUSTAF OSCAR, HÄRTIG AF UPPLAND.

Prins Gustaf, härtig af Uppland, konung Oscar I:s och drottning Josefinas andre son, afled den 24 september för 50 år sedan på slottet i Kristiania. Född den 18 juni 1827 å Haga, visade prinsen sedermera redan vid unga år en ovanlig musikalisk begåfning. »Sjung om studentens lyckliga dagar!», »Glad såsom fågeln» äro af Prins Gustaf tonsatta sånger, hvilka ännu i dag äro lika omtyckta som förr. Och Wallins psalm »Mina lefnadstimmor stupa» kommer nog alltid att med prins Gustafs musik utföras vid många begrafningar.

Stoftet af den i nervfeber aflidne fursten förvaras i Bernadotteska grafkoret i Riddarholmskyrkan. Musikaliska akademien reste 1854 en minnesvård i Hagaparken öfver den begrafvade tonsättaren.

FRÅN KAPPLÖPNINGARNE Å LINDARÄNGEN

DEN 28 SEPTEMBER.

Kliché: Bengt Silfverparre.

1. ON ^{1st} TRIAL, äg. löjtn. Siwers.
2. OUR QUEEN, äg. löjtn. Horn.
3. ROSE VON JERICHO, äg. löjtn. Fjellman.
4. MAURITH RHU, äg. grefve Piper.
5. BISCRA, äg. löjtn. Ehrenborg.
6. MEFISTO, äg. löjtn. Fjellman.

FANJUNKAREN LINDELÖF,
kapplöpningsbanans bestyrare.

Foto. Lindahls fot.-aff., Stålm.

I stället för de enformiga kapplöpningsbilderna ha vi föredragit att återgifva porträtt af de täflande springarne, hvilka exteriörer torde vara af intresse för sportvänner. Vi uppräknä namnen å hästar och ägare med vänster sidas 4 bilder först.

I löpningarne eröfrade våra porträtterade löpare följande priser: *Biscra*, första pris, slätlöpning; *Our Queen*, första pris, steeple-chase; *Mefisto*, andra pris, steeple-chase; *Maurith Rhu*, andra pris, steeple-chase; *On Trial*, andra pris, steeple-chase; *Rose von Jericho*, tredje pris, steeple-chase.

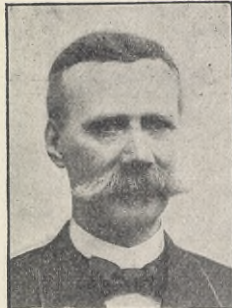
VECKANS PORTRÄTTGALLERI.

O. A. STAAFF,
prost i Offerdal, fyllde den 13
sept. 80 år.

C. J. F. WILLERS,
läroverksadjunkt i Vestervik, fyll-
de den 16 sept. 70 år.

L. F. LINDBERG,
ingeniör, konstruktör vid k.
lotsstyrelsens fyringenjörskontor,
fyllde den 6 sept. 60 år.

A. B. MAGNI,
konsistorienotarie i Göteborg, fyll-
de den 11 sept. 50 år.

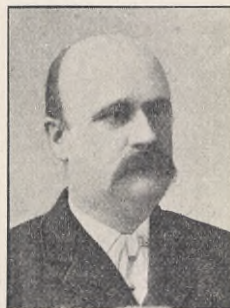
ALBERT ÖBERG,
innehafvare af kontorsboksfirman
I. O. Öberg & Son i Eskilstuna,
fyllde den 15 sept. 50 år.

C. J. H. R. BERGENSTRÄHLE,
fil. och jur. utr. kand dat. ma-
gistratssekreterare i Sala, fyllde den
9 sept. 50 år.

L. M. NEUMAN,
fil. dr. förf. bot. afhandlingar;
kommunalman, rektor vid Ystads
allm. läroverk, fyllde den 11 sept.
50 år.

J. G. HELIN,
boktryckare i Luleå, fyllde den
4 sept. 50 år.

H. LAGERQVIST,
distriktsträdgårdsmästare vid Sta-
tens järnvägar, fyllde den 29 aug.
50 år.

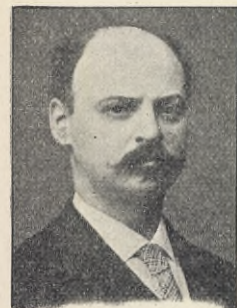
P. U. BERGSTRÖM,
handlande i Stockholm, firade den
31 aug. 20-årigt affärs-jubileum.

P. EHRNGREN,
slöjdläroare i Nikolai förs. i Stock-
holm, firade nyligen 25-års-jubi-
leum med tjänsten.

J. E. ÖSTERLUND,
slöjdläroare i Adolf Fredriks för-
samling i Stockholm hade nylig-
en i 25 år tjänstgjort som lärare.

† O. E. AHRBERG,
f. d. kapten vid Göta Lifgarde,
afled den 5 sept. i Stockholm,
58 år gammal. Innehade bety-
dande försäkringsagentur.

† A. M. T. CEDERGRÉN,
förste landtmätare i Kronobergs
län afled den 12 sept. i Växiö 67
år gammal.

† H. W. HULTBERG,
f. d. borgmästare i Falun afled i
Stockholm den 25 aug. i sitt 64:de
lefnadsår.

† R. T. RAPPE,
änkefriherrinna, löreståndarinna
för Hemmet för kvinnliga idioter,
afled i Stockholm den 18 Sept.
Född 1832.

För några år sedan berättade mig min vän, detektivchefen, följande episod ur sitt skiftesrikalif.

Under vårt samtal hade jag nämligen nämnt, att vissa personer, som äga kunskap om ännu ouppdagade brott, veta att begagna sig häraf till att tvinga den skyldige att begå ytterligare brottsliga handlingar, hvilka de själfva äro för fega att begå.

»Ja», sade han, »jag skall berätta ett dylikt fall.»

För tio år sedan blef en skådespelare vid namn Grim straffad för att ha bestulit kassören för det sällskap han tillhörde. Han var en sådan mästare i konsten att förkläda sig och lyckades så fullständigt imitera direktören, att kassamannen utan tvekan en afton lämnade hela kassan.

Efter utståndet straff kom han till staden M— och stiftade där bekantskap med en person vid namn Frankinson. En dag kom samtalet in på huru väl uttänkta vissa brott voro.

»För länge sedan läste jag om er rättegång i tidningarne», sade Frankinson, »och då jag erfor, att ni kommit ut, beslöt jag mig för att uppsöka er för att erbjuda er en liten affär, hvarmed ni kunde tjäna nog för att lefva oberoende edra återstående lefnadsdagar.»

Grim tackade honom för vänligheten, men tillade att alla försök att reformera honom voro fruktlösa.

»Men härvidlag gäller det ett ytterst spännande äfventyr på samma gång. Hvad skulle ni tycka om att blifva gift med en älsklig flicka och få cirka tiotusen kronor för besväret?»

»Förträffligt», sade Grim, »men olyckligtvis har jag två hustrur förut, och det är nätt och jämt jag klarar mig för dem.»

Frankinson visade honom då ett fotografi af en utomordentligt vacker flicka.

»Men hvarför skall en så vacker flicka taga en sådan galgfågel som jag? Det ligger någonting under ett sådant förslag. Fram med det!»

»Den unga flickan, hvars porträtt jag visat er, är min kusin. Hon har nyligen varit sjuk, och då hon ännu är klen, har hennes bröllop blifvit uppskjutet tills vidare. Detta bröllop får aldrig äga rum, ty om hon dör ogift skall, enligt testamentet, hennes egendom tillfalla mig. Gifter hon sig, disponerar hon öfver sina rikedomar som hon vill.»

»Naturligtvis vill ni komma åt pänningarne», sade Grim, »men huru?»

»Jo», fortsatte Frankinson i hviskande ton, »jag vill skaffa brudgummen, en mr Thomson, ur vägen kvällen före brölloppet. Ni intar hans plats i kyrkan följande dags morgon, förklädd så att ni på pricken liknar honom. Ni gifter er med henne i hans ställe, hvarpå ni går ut ett ögonblick och försvinner. Sedan meddelar ni henne i ett bref hvad slags person hon blifvit gift med. Då hon får veta detta skall fruktan för att väcka skandal afhålla henne från att förfölja er. Icke desto mindre skall hennes sorg eventuellt ha sådan verkan, att jag får en extra inkomst af 40,000 kr. pr år, och då kan ni för ert besvär påräkna tio tusen kr.

Grim reste sig, räckte ut handen och sade:

»Ni vill förmå mig begå det mest kallblodiga skurkstreck, som någonsin blifvit planlagdt, hvilket skall välla mig betydliga besvär — allt i afsikt att moraliskt om ej juridiskt mördra en flicka — och för allt detta bjuder ni endast tiotusen kronor.»

Frankinson gjorde otåligt några slag fram och tillbaka i rummet. »Tolf tusen då!» utropade han. Grim skakade på huvudet.

Frankinson satte sig ned blek af vrede.

»Kanske jag kunde berätta er en liten historia»,

började han, och fortsatte utan att vänta på svar: »För några tiotal år sedan kom en bokhållare en dag in i ett bankkontor i L— och uppbar en ganska stor summa på en förfalskad cheque. Några månader senare försökte han samma knep, men med olycklig utgång. Han lyckades undkomma därigenom att han slog den af banktjänstemännen, hvilken ville gripa honom, till marken. Denne man var ni!»

Han tystnade och log då Grim blef förvirrad.

»Kanske tolf tusen vore nog nu?» sade han.

Grim svarade med en ursinnig ed. Denna berättelse kastade dessutom ett så ofördelaktigt ljus öfver hans förmåga, att han kände sig tvingad antaga villkoren. Han lyckades komma in i Thomsons klubb, och blef snart intim vän med denne.

För att visa Frankinson huru väl han lyckats imitera sitt offer, gick han fjorton dagar senare hem till denne förklädd till Thomson.

Utän att Frankinson misstänkte någonting underhöll han sig som han trodde med Thomson, till dess Grim själf avslöjade hvem han var. Flera gånger besökte han sedan Frankinson för att, enligt löfte, aflägga rapport, och denne visste aldrig riktigt hvem som besökte honom, Thomson eller Grim.

Aftonen före bröllopsdagen var inne. Frankinson gick orolig fram och åter i sitt rum. Slutligen rusade han ut. Han hade ej hunnit långt förrän en person grep honom i armen. Det var Grim.

»Är allt i ordning?» frågade Frankinson.

»Naturligtvis», svarade Grim skrottande.

De gingo upp till Frankinson där Grim berättade, att han försäkrat sig om Thomsons person. Grim fick enligt aftal halva den lofvade pänningssumman.

Följande morgon befann sig Frankinson bland bröllopgästerna och reste med dem till kyrkan. Så inträdde bruden och gick fram till koret. Hon såg blek och lidande ut. Med satanisk glädje i ögonen betraktade han bruden, hvilken blef allt mer orolig, emedan brudgummen dröjde att infinna sig.

Plötsligen hördes en vagn köra fram, och brudgummen kom inrusande, varm och upphettad. Vagnen ägde rum, och den föregifne brudgummen bortledde sin brud. Sedan de ankommit till bröllopshuset gaf Frankinson tecken till Grim att draga sig tillbaka. De möttes en stund senare då Grim mottog slutlikvid för sitt brott och därjämte tusen kronor extra, emedan han lyckats så bra.

Brevet till bruden hade Grim redan afsändt, sade han och han var nu redo att lämna landet.

Detta glädde Frankinson, ty trots sin skurkaktighet började han känna motvilja mot en person, som lät leja sig till ett så nedrigt brott. De skildes och Frankinson tillbrakte dagen på klubben och aftonen på teatern. Då han frampå morgonen hemkom och tände lampan, blef han öfverraskad af att finna tvenne bref på sitt divanbord.

Det ena var från William Thomson, hvilken meddelade att Grim för honom afslöjat hela hans så diaboliskt grymma plan, och att de spelat komedi i samförstånd för att lura honom. Äfven tillrädde han Frankinson att sätta sin person i säkerhet, ty saken var redan anmäld för detektiva polisen.

Det andra var från Grim och lydde: »Min herre! Jag vill råda er att i framtiden ej söka skrämman en man att begå ett brott, i synnerhet om denne är sligare än ni. Om ni vill lyckas i edra operationer, så använd subjekt, som äro lika stora dumhufvuden som ni själf.»

Han satt tyst en stund. Sedan han hämtat sig något, beslöt han sig för att följa Thomsons råd. Han har sedermera ej syns till i landet.